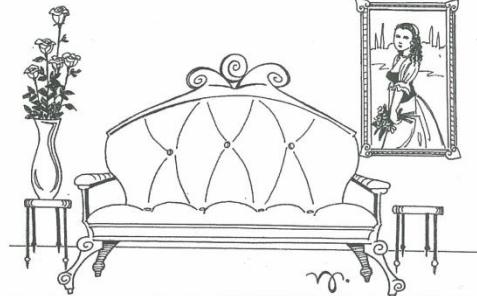

Στο Σαγόνι μας

Νικόλ-Άννα Μανιάτη:

Σέβομαι & υπολογίζω τον κάθε αναγνώστη, γιατί είναι ξεχωριστός

■ **Κυρία Μανιάτη, αφορμή για αυτή τη συνέντευξη είναι η κυκλοφορία του νέου σας βιβλίου από τις εκδόσεις «Ψυχογιός» με τίτλο «Κομμένα λουλούδια». Υπάρχουν κάποιες βασικές ιδέες στις οποίες Βασίστηκε το νέο σας μυθιστόρημα;**

Πέστε μας ποιο είναι το θέμα που διαπραγματεύεται το βιβλίο σας αυτό;

Οι βασικές ιδέες είναι η απομάκρυνση των παιδιών από τη μάνα, ο χωρισμός των ίδιων των παιδιών, το χάσμα που δημιουργείται ανάμεσα τους και ο ψυχικός δεσμός που υποθάσκει θαμμένος στις μνήμες. Το βιβλίο αυτό περιγράφει μια τέτοια ανθρώπινη ιστορία. Βασίζεται στη θυσία της μάνας για τηρεθεί τα παιδιά της, αναλαμβάνοντας μια ευθύνη που θα ενοχοποιούσε το μικρό για της και θα τον στηγάνιζε μελλοντικά και αυτόν και τις αδελφές του, προτιμώντας να τους δώσει μια καλύτερη ευκαιρία και ένα δικαίωμα στη ζωή. Η θυσία της αυτή είναι επιπτώσεις στις ζωές των παιδιών της και στον ψυχισμό τους, άλλαξε ολόκληρη τη ζωή τους, και για τα μικρότερα οι θύμησες της παιδικής ζωής και οι μνήμες της μητρικής αγκαλιάς έσθισαν. Ο γιος όμως τις φύλαξε ευλαβία στην καρδιά του και σκοπός όλης της εντήλικης ζωής ήταν να βρει τη μάνα και τις αδελφές του. Ανατρέποντας τη σταθερότητα στη ζωή τους και ότι πίστευαν μέχρι τώρα. Αν αυτή η θυσία της μάνας ήταν η σωστή απόφαση, αν κάποια άλλη στη θέση της δια έκανε το ίδιο, αν το μετάνιωσε κοιτώντας πίσω, αφήνω τα ερωτήματα στον αναγνώστη. Για ένα είμαι σίγουρη. Ότι τη μάνα ενεργεί πάντα με την θαυμά και απέραντη αγάπη προς το σπλάχνο της και με το ένστικτο να προστατεύει τα παιδιά της. Δεν αναλώνεται τη στιγμή της κρίσης σε λογική και «πρέπει».

■ **Τελικά τι λέτε; υπάρχουν όρια στη μητρική αγάπη; μπορεί η μητρική αγάπη να μετρηθεί;**

- Η λέξη «μάνα» αντιπροσωπεύει την υπέρτατη έννοια της αγάπης, ότι μορφόφερο και ιερότερο στη ζωή, έναν δεσμό που κρατάει ενωμένους μπρέα και παιδί, την ουσία της υπάρχης ζωής, πώς μπορεί να υπάρχουν όρια σε ένα τέτοιο θεϊκό συνάθημα. Και ποια ανθρώπινα μέτρα μπορούν να την μετρήσουν, να την ορίσουν, να την προσδιορίσουν;

■ **Υπάρχουν σήμερα στην καθημερινότητά μας, τριγύρω μας, άνθρωποι σαν τους ήρωες του Βιβλίου σας, το Χρήστο και την Ευδοκία;**

- Πάντα υπήρχαν και πάντα θα υπάρχουν. Είναι η φύση του ανθρώπου. Άσχετα αν μέσα στο φρενίρια ρυθμό που ζήσεις τους προσπερνάμε χωρίς σκέψη.

■ **Ποιος ήταν ο πρώτος κριτής της συγκεκριμένης συγγραφικής σας προσπάθειας και τι σας είπε;**

- Ο πρώτος κριτής ήταν και είναι πάντα π μικρή μου κόρη, η Μισέλ, που διαβάζει πρώτη όλα όσα γράφω. Η άλιθια είναι ότι θα ήθελε ένα διαφορετικό τέλος από το απρόβλεπτο που παρουσιάσασα αλλά πιστεύω ότι η ζωή δεν μας κάνει πάντα τα χατιάρια και είναι πιο σκληρή στην πραγματικότητα. Δεν θέλω να ωραιοποιήσω τίποτα.

■ **Γράφετε εμπειρικά; Αποτελούν τα Βιβλία σας προσωπικές εμπειρίες;**

- Πάντα εμπειρικά. Η φαντασία παίζει το ρόλο της στην πλοκή θέσθαια, αλλά η θάση για τα βιβλία στηρίζεται πάντα σε ανθρώπινα βιώματα. Είμαι «παπατηρότης», όταν συναντώ ανθρώπους ή συνομιλώ με κάποιον, καόμα και όταν άθελα ακούω συνομιλίες δίπλα μου στα μέσα συγκινωνίας, όσο άγνωστοι και να είναι,

π έκφραση τους, η γλώσσα του σώματος, τα συναισθήματα με τα οποία εκφράζονται και κάποια μικρά σχόλια, μου λένε πολλά. Άλλοτε διακρίνεις τον πόνο στην ψυχή, άλλοτε απογοήτευση για τις ανθρώπινες σχέσεις, ξεχωρίζεις τη χαρά, την ικανοποίηση, το πάθος, την κακία πολλές φορές, τόσα μα τόσα συναισθήματα που κυριαρχούν την καθημερινότητα μας σαν άνθρωποι. Πλάνοια απ' αυτά τα λίγα που αφήνουν να φανούν και μετά ρόλο αναλαμβάνει η φαντασία. Όσο για προσωπικές εμπειρίες, σε κάθε βιβλίο μου αναφέρονται αλλά με αλλαγμένα γεγονότα και καταστάσεις για να μη θίγονται άνθρωποι. Το Τίμημα π.χ. ήταν μια πικρή προσωπική εμπειρία που μου έδωσε το ένασυνο τα γράφω. Ήταν και το πρώτο μου, αλλά έμεινε στα συρτάρια χρόνια και εκδόθηκε μόλις πέρσω.

■ **Τα τελευταία χρόνια βλέπουμε πολλά βιβλία να μεταφέρονται στην μικρή οθόνη. Πιστεύετε ότι μπορεί το νόημα και τα στοιχεία ενός βιβλίου να μεταφερθούν επιτυχώς στην τηλεόραση;**

- Εξαρτάται. Πόσο καλά διασκευασμένο είναι το σενάριο αλλά και η εκτέλεση ώστε να αποδώσει και να μην απογυνώνται τα συναισθήματα που περιγράφονται με γλωφυρότητα στο βιβλίο. Ένα παράδειγμα είναι το Νοσί.

Το ονύμα της παραγωγής σεβάστηκε την «πρώτη ύλη» που ήταν το βιβλίο. Υπάρχουν όλα όμως που αλλάζουν ακόμη και το τέλος για χάρη τηλεθέσας. Αν ρωτήσετε τους αναγνώστες είμαι σίγουρη ότι θα σας πουν πως το βιβλίο σε κάθε περίπτωση ήταν καλύτερο. Με ελάχιστες εξαιρέσεις.

■ **Νομίζετε ότι ο Έλληνας του σήμερα, κι ιδίως η νέα γενιά, έχει στενές σχέσεις με το βιβλίο;**

- Απόλυτα. Και είναι ευχάριστο. Γενικά παρουσιάζεται μια ανοδική αύξηση αριθμού αναγνωστών κάθε ειδους βιβλίου. Ο Έλληνας και ειδικά η νέα γενιά στρέφεται αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση ανακαλύπτοντας ολοένα και περισσότερο την απόλαυση που προσφέρει αυτήν την ενσαχόληση.

■ **Υπήρξαν κάποιοι παράδοντες στη ζωή σας που σας οδήγησαν στη συγγραφή βιβλίων;**

- Βιώματα, δυσάρεστες εμπειρίες, δύσκολη ζωή και πολλή φαντασία. Μα πάνω απ' όλα η ικανότητα να μπορώ στη θέση του άλλου και να φάνων συναισθήματα και αντιδράσεις. Και αυτό μου προκαλεί πάντα στη ψυχή γιατί πασικίζω να θρίαμψη ποτέ μου, αλλά έμεινε στα συρτάρια χρόνια και εκδόθηκε μόλις πέρσω.

■ **Νομίζετε ότι ένας συγγραφέας έχει «ημερομηνία λήξεως»; Υπάρχει δηλαδή κάποια στιγμή που ένας συγγραφέας παρακμάζει και παύει να διατηρεί τη «άρπη του»;**

- Είναι ο νόμος της φύσης. Ακμή-παρακμή. Κανένας δεν εξαμπείται. Όλοι και όλα υπόκεινται σ' αυτόν τον νόμο. Πάρτε ένα απλό λουλούδι. Σπηλακή που μαγεύει με την τελειότητα και την ομορφιά του, σκορπάει γύρω του το άρωμα του και μετά...μαρασμός. Αλίμονο σε όποιον παρασυρθεί από αλαζονεύα και πιστέψει το αντίθετο.

■ **Πόσα βιβλία έχετε γράψει μέχρι σήμερα; Ποιο είναι αυτό που σας αντιπροσωπεύει περισσότερο;**

- Έχω ολοκληρώσει οκτώ, τα δύο είναι ανέκδοτα ακόμα. Περιμένουν τη σειρά τους. Το ένατο προχωράει αίσια στην ολοκλήρωση. Αυτό που γράφω κάθε φορά είναι αυτό που με αντιπροσωπεύει γιατί ταυτίζομαι με τους ήρωες και ζω τις ζωές τους.

■ Υπάρχει κάτι που προσπαθείτε να περάσετε μέσα από τα βιβλία σας στους αναγνώστες σας;

- Μηνύματα ζωής. Και συναίσθημα, ταύτιση με τους ήρωες κατά την ανάγνωση. Όταν θυμάνουν με τον «κακό» ήρωα, όταν καίρονταν που κατέφερε να αντεπεξέλθει στη προβλήματα, όταν κλίνει με τα δεινά που περνάει, σημάνει πιας τους αγγίζει. Ζούνε αυτό που διαβάζουν. Και καμιά φορά απογοητεύονται αν το τέλος δεν είναι αυτό που περιμένουν. Πάει να πει πως έφτιαξαν στο μιαλό του το σενάριο όπως θα το ευκόντουσαν να ήταν. Δεν είναι αυτό που συμμετοχή. Εδώ θα ήθελα να παραθέσω από σχόλια μιας αναγνώστριας: «...μου άρεσε το Τύμπανικά το αφορλιστικό του τέλος πιστό στο σχήμα Νέμεσης Κάθρον Εξέλεσην. Πραγματικά κινήθηκε στο μοτίβο της αρχαιοελληνικής τραγοδίας με τόση ρεαλιστική γλώσσα και πλοκή. Το βιβλίο όμως που με συγκίνει και με συνάρπασε είναι Η Ελπίδα Γύρισε Ξανά. Υπέροχος ήρωας του ιδεαλιστής Νικόλας και τρυφερός ο τρόπος με τον οποίο περιέθλαμε και προστατεύεις την Ειρήνη. Επιπλέον είκε και μια συναρπαστική αισθηματική ιστορία. Αγγίζει κάθε γνωσικεία καρδιά η ιδέα ενός άντρα που μας καλύπτει στο γερμανικά από όσα μας φοβίζουν. Χάροκπα που στα τέλος ο Σπύρος Κερδίζει τη συμπάθεια και κατανόηση μας και δεν «δαμασκούσεται» προς ανάδειξη των κεντρικών πρώων. Αυτό που δεν ταυτίζεται με τις δικές μας ανάγκες δεν είναι απαραίτητα μοχθορό – είναι απλώς σαύμετα...» Όταν κανείς δέλειπε τέτοια σχόλια από αναγνώστες αισθάνεται μια θαυμάτικη ικανοποίηση ότι πέρασε κάποια μηνύματα και άγγιξε ψυχές.

■ Η γλώσσα που χρησιμοποιείτε στα βιβλία σας είναι εξαιρετικά προσεγμένη. Αντιρρύνετε σε αυτό το ερέθισμα οι αναγνώστες σας;

- Όντως είναι προσεγμένη από άποψη λεξιλογίου. Ανάμεσα στους αναγνώστες υπάρχουν νέα παιδιά, ορισμένα ακόμα μαθητές και όχι μόνο στα δικά μου βιβλία. Πιστεύω πως πρέπει να σεβόμαστε τον αναγνώστη. Άλλα και σε περιπτώσεις που κάποιος από τους ήρωες είναι το υποκόσμου και πρέπει να χρησιμοποιήσει άλλους είδους λεξιλόγιο –όπως στην Ελπίδα Γύρισε Ξανά– δυσκολεύτηκα πολύ να θρω

τέπιοις λέξεις γιατί πραγματικά δεν τις έχω υιοθετήσει ποτέ μου στην καθημερινότητα.

■ Ποια πιστεύετε ότι είναι η πρόκληση στη λογοτεχνία;

- Το να προσφέρει στον άνθρωπο ιδανικά, να τον κάνει καλύτερο, να μείνουν τα έργα τα λογοτεχνικά ανεπρέπατα από το χρόνο και να χρησιμεύουν ως παραδείγματα γραφής, εμβάθυνσης χαρακτήρων και κατανόησης ανθρώπινης φύσης. Έχουμε τόσα τέτοια έργα μεγάλων λογοτεχνών, άφθαρτα και ασύρτικα, παραδείγματα μεγαλεύσουν τον ανθρώπινου νου.

■ Στην εποχή του internet και του «πολιτισμού της εικόνας» θεωρείτε ότι το βιβλίο θα καταφέρει να επιβιώσει ως τυπωμένο χαρτί; Η τεχνολογία απειλεί το βιβλίο;

- Προς το παρόν το «τυπωμένο χαρτί» κρατάει τα ακήπτα. Η τεχνολογία εισβάλει δυναμικά, έχει οπαδούς, εξυπηρετεί πολλές ομάδες ανθρώπων.

Δε θεωρώ ότι η μία μορφή ανταγωνίζεται την άλλη σε ότι τουλάχιστον αφορά τα ποπτικά βιβλιά που γνωρίζουν μεγάλη επιτυχία στην Αγγλία όπου ζω. Εξάλλου πρόκειται για ένα εμπλουτισμένο, καλλιτεχνικά, νέο μονιμούργυμα. Σεναριογράφοι, μουσικοί και αργυρητές εμπνέονται από το βιβλίο όπως το παραδίσιο στην γυναγρέας και του δινού φωνή και πολλές φορές νότες. Αυτή η μορφή μπορεί μας συντροφέψει σε ταξίδια, καθημερινές μετακινήσεις ή κάνοντας απλώς παρόλληλα τις δουλειές του σπιτιού.

Είναι μια θαυμάσια εναλλακτική λύση που στοχεύει και στις νέες γενείς να μείνουν κοντά στην λογοτεχνία μέσα από τις νέες του συνήθειες και σύγχρονες συσκευές. Ασφαλώς η μυρωδιά του βιβλίου, η αισθηση ότι το κρατάς και γυρίζεις τη σελίδα, το ότι μπορεί να υπογραμίζεις κάποιες αράδες, να το πάρεις μαζί σου στον καναπέ ή το θράνο στο κρεβάτι, να τακτίζεις τη σελίδα να μη τη κάστεις, όλα αυτά είναι θαύτα καραργέμανε στις συνήθειες και στο μιαλό μας και δύσκολα θα αντικατασταθούν με μια κρύα οθόνη, ή κάποια αικουστικά. Θα περάσουν ακόμα χρόνια και το βιβλίο στη μορφή που το ξέρουμε θα είναι ο «βασιλιάς».

■ Πιστεύετε ότι στη χώρα μας υπάρχει ενδιαφέρον για τη λογοτεχνία σε ανασχόληση με αυτή θεωρείται ελιτισμός; Στη Γαλλία υπήρχε ο Πιβό που επι 17 χρόνια έκανε τους αναγνώστες να τρέχουν την άλλη μέρα στα βιβλιοπωλεία...

- Πριν χρόνια ίσως να θεωρείτο ελιτισμός για τη επικέτα, ίσως για λογοτεχνία και μυθιστόρημα –έναν ή ελληνικό– είναι πιο προσιτά για να τα αποκήσει και πιο διαδεδομένα. Θα μπορούσε ν τη σαντιά γνωστή να ενδυναμώθει από είχαμε και μειώσει το βιβλίο μας Πιβό. Η προσέγγιση του κοινού με μια εκπομπή για το βιβλίο πρέπει να αναδεύθει. Να θασιστεί στην ζωντανούς σύζητο που θα δώσει ευκαρία στον συγγραφέα να εξηγήσει και να αναλύσει το έργο του, και τον εαυτό του ως ένα οπιέι, να του δώσει τη δυνατότητα να παρουσιαστεί και να τον γνωρίσουν σαν ένα κοινό απόλυτο και όχι σαν διαυτόριστο και ιδιόρρυθμο άτομο. Να μην υπάρχει αντιπαρόσταση και προβολή του παρουσιαστή εις βάρος του καλεσμένου του, να είναι διαβάσματος και ενημερώματος δείχνοντας του τον ανάλογο θαυμασμό για το έργο του. Αυτό δεν έκανε ο ανεπανάληπτος Μπερνάρ Πιβό: Με το αποτέλεσμα στηλεθετάς να τρέχουν την επόμενη στη βιβλιοπολεία: Όχι, θεωρώ ότι την επικέτα του είλησμού στην Ελληνική αναγνώστη που απέβαλε μόνος του χωρίς βοήθεια, με την αγάπη του και μόνο για τη λογοτεχνία.

■ Πιστεύετε ότι η σημερινή πληθώρα της λογοτεχνικής παραγωγής υποθάλπει την ποιότητα ή ότι αυτό ακριβώς τα φαινόμενα αποτελεί τη δύναμη της;

- Τα γούστα των αναγνωστών ποικίλουν. Ο κάθε ένας συγγραφέας θα θρεπεί την ιδιαίτερη την ποιότητα κάθε φύσεως, άνθρωποι που μπορεί να θεωρούνται πιο τυχεροί από άλλους, όλοι οι αναγνώστες διψάσιν και φάγουνταν κάτι σε αυτό που διαβάζουν. Από απλή ευχάριστη ενασχόληση, εμπειρία που θα τους συγκινήσει, σκέψεις που θα τους απασχολήσουν, καταστάσεις που τους φαίνονται οικείες. Μπορεί ακόμα να τους προτρέψει να κοιτάζουν γύρω τους με μεγαλύτερο ενδιαφέρον, ή να τους περάσει μηνύματα. Ο κάθε αναγνώστης θα είναι μοναδικός. Σαν άνθρωπος!

επερεάζεται αν γύρω του υπάρχει πλήθωρα άλλων συγγραφέων.

■ Αν θα έπρεπε να απομονώσετε μία στιγμή ή ένα γεγονός από τα παιδικά σας χρόνια που μέχρι σήμερα είτε το αναπολείτε είτε απλώς σήμαινε πολλά για την προσωπική σας ανέλιξη, που θα ήταν αυτό;

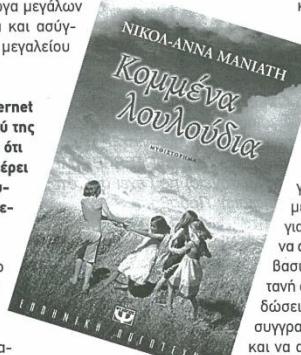
- Τα παιδικά μου χρόνια δεν ήταν καθόλου εύκολα, ούτε θυμάματα ευτυχισμένες στην πέρασα. Πολλά με πλήγμασαν και με χαράκωσαν ψυχικά και θα ήθελα να τα έσθινα από τη μνήμη, αλλά αυτά είναι που με έκαναν τον άνθρωπο που είμαι και από αυτά αντλώ πολλές εμπειρίες που παραποτά στα βιβλία μου.

■ Ποια είναι η μεγαλύτερη αγωνία που καταβάλει έναν συγγραφέα, όταν ολοκληρώνεται ένα συγγραφικό έργο;

- Προσωπικά, ειδικά στην οικονάψω σε κάποια σημεία, η μεγαλύτερη προσωπική σας καταβάλει έναν συγγραφέα να αποτύπωσε στην παρουσία της θεωρητού μου αναθεωρητή. Να θασιστεί στην ζωντανή σύζητο που θα δώσει ευκαρία στον συγγραφέα να εξηγήσει και να αναλύσει το έργο του, και τον εαυτό του ως ένα οπιέι, να του δώσει τη δυνατότητα να παρουσιαστεί και σε ότι τον γνωρίσουν σαν ένα κοινό απόλυτο και όχι σαν διαυτόριστο και ιδιόρρυθμο άτομο. Να μην υπάρχει αντιπαρόσταση να προσέξει την επικέτα του βιβλίου της θεωρητού μου αναθεωρητή. Μπαίνει λοιπόν στο συρτάρι για μερικούς μήνες και το ξανδιαβάζω με καινούργια μάτι. Αν αγγίζει την καρδιά των φίλων αναγνωστών ή τους κουράρει. Μπαίνει λοιπόν στο συρτάρι για την πλοκή του, τότε αποφασίζω να το δώσω στον εκδότη.

■ Σας απασχολεί ποιοι είναι οι αναγνώστες σας; Πιστεύετε ότι υπόρχουν προικισμένοι ή μη μημένοι αναγνώστες;

- Σεθύμαι και υπολογίζω τον κάθε αναγνώστη γιατί είναι ξεχωριστός. Καθένας έχει το δικό του τρόπο να καταλαβαίνει ένα ανάγνωσμα ή βιβλίο. Είναι όλοι προικισμένοι για μένα αφού ασχολούνται με την ανάγνωση βιβλίων. Και αν μπορέσει να τους δώσεις αυτό που ζητούν είναι η υπέρτατη ικανοποίηση. Απλή νοικοκύρα, εργάζομεν γυναίκα και μπέρα, νέα παιδιά, βιοπαλαιστές, άντρες που δεν θεωρούν υποτιμητικό να διαβάζουν λογοτεχνία κάθε φύσεως, άνθρωποι που μπορεί να θεωρούνται πιο τυχεροί από άλλους, όλοι οι αναγνώστες διψάσιν και φάγουνταν κάτι σε αυτό που διαβάζουν. Από απλή ευχάριστη ενασχόληση, εμπειρία που θα τους συγκινήσει, σκέψεις που θα τους απασχολήσουν, καταστάσεις που τους φαίνονται οικείες. Μπορεί ακόμα να τηρείται η προτέρη ικανοποίηση, ή να τους περάσει μηνύματα. Ο κάθε αναγνώστης τους μετατρέπει σε έναν αναγνώστη που δεν θα τον καλύπτει το επαναπάντελλο γεγονός που σέβεται τους αναγνώστες του. Δεν

Ο Δημήτρης Διόλατζης
φιλοξενεί τη συγγραφέα
Νικόλ - Άννα Μανιάτη